202__- 202__ нче уку елында   балаларның
татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү буенча гомуми уртача нәтиҗә
(уку елы башында барлыгы **__** бала (**__ төркем**), уку елы ахырында **__** бала (**__ төркем**) мониторинг- күзәтүдә катнаштылар)

Таблица №1

Төркем №	Бала саны		Югары дәрәҗә		Уртача дәрәҗә		Түбән дәрәҗә	
			Ел башы	Ел ахыры	Ел башы	Ел ахыры	Ел башы	Ел ахыры
2 мәктәпкә әзерлек								
5 мәктәпкә әзрелек								
4 зурлар								
7 зурлар								
9 зурлар								
8 уртанчы								
3 уртанчы								
Гомуми уртача нәтиҗә								

Искәрмә (примечание) :

Примечание: дети непосещающие ОД и вновь поступившие - на мониторинге не участвовали.

Таблица 2

Төркем	Ел башы	Ел ахыры	Югары дәрәҗә		Уртача дәрәҗә		Түбән дәрәҗә	
			Ел башы	Ел ахыры	Ел башы	Ел ахыры	Ел башы	Ел ахыры

2 мәктәп								
Татар								
Рус								
4 мәктәп								
Татар								
Рус								
5 зурлар								
Татар								
Рус								
6 зурлар								
Татар								
Рус								
9 зурлар								
Татар								
Рус								
8 уртанчы								
Татар								
Рус								
11 зурлар								
Татар								
Рус								
Гомуми уртача нәтиҗә								

Таблица №3

			Югары дәрәҗә		Уртача дәрәҗә		Түбән дәрәҗә	
	Ел башы	**Ел ахыры**	Ел башы	**Ел ахыры**	Ел башы	**Ел ахыры**	Ел башы	**Ел ахыры**
Татар балалары								
Рус һәм башка милләт , катнаш гаилә балалары								
Гомуми уртача нәтиҗә								

2022-2023 нче уку елында __ нче мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының “Уйный- уйный үсәбез” һәм “ Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юлллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү

		Сүз байлыгы	**Бәйләнешле сөйләм**	**Я к ы**

№	Балаларның исем, фамилиясе	Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”. “исәнмесез”, “ сау булыгыз”)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”,“хәлләр ничек?”,	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, җырла, йөгер, йокла)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)		
<u>Рус балалалары</u>		Уку елы башы	Уку елы ахыры	Уку елы башы	Уку елы ахыры	Уку елы башы	Уку елы ахыры	Уку елы башы	Уку елы ахыры	Уку елы башы	Уку елы ахыры		
1													
2													
3													
4													
Катнаш гаилә балалары													
1													
2													
3													
4													
5													
6													
<u>Татар балалары</u>													
1													
2													

3													
4													
5													
6													
7													
8													

Нәтиҗәләрне билгеләү			
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша		
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша		
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.		

Искәрмә: *Ханова Зарина – тавыш белән җавап бирми, шул сәбәпле күзәтүдә катнашмады.*

20__-20__ нче уку елында __ нчы зурлар төркеме балаларының “Минем өем ” һәм “ Уйный- уйный үсәбез” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү

		Сүз байлыгы	**Бәйләнешле сөйләм**	**Я к ы**

№	Балаларның исем, фамилиясе	“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	“Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”. “исәнмесез”, “ сау булыгыз”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)		
<u>Рус балалалары</u>		Уку елы башы	Уку елы ахыры	Уку елы башы	Уку елы ахыры	Уку елы башы	Уку елы ахыры	Уку елы башы	Уку елы ахыры	Уку елы башы	Уку елы ахыры		
1													
2													
3													
4													
5													
Катнаш гаилә балалары													
1													
2													
3													
4													
5													
6													
<u>Татар балалары</u>													
1													

2													
3													
4													
5													

Нәтиҗәләрне билгеләү

Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша		
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша		
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.		

20__-20__ нче уку елында ___ нче уртанчылар төркеме балаларының “Минем өем ” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

		Сүз байлыгы	Бәйләнешле сөйләм	Я к

№	Балаларның исем, фамилиясе	“Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь иү, раслау)	
<u>Рус балалалары</u>		Уку елы ахыры	Уку елы ахыры	Уку елы ахыры	Уку елы ахыры	Уку елы ахыры	
1							
2							
3							
4							
5							
6							
Катнаш гаилә балалар							
1							
2							
3							
4							
5							
6							
<u>Татар балалары</u>							

1							
2							
3							
4							
5							
6	Низамов Данияр						
Нәтиҗәләрне билгеләү							
Югары дәрәҗә 2,7 дән 3 кә кадәр		Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша					
Уртача дәрәҗә 2 дән 2,6 га кадәр		Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша					
Уртачадан түбән дәрәҗә 1 дән 2 гә кадәр		Аңлый, русча җавап бирә.					

Искәрмә:

МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЬТӘГЕ БАЛАЛАРНЫҢ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ СӨЙЛӘШӘ (АРАЛАША) БЕЛҮКҮНЕКМӘЛӘРЕН ТИКШЕРҮ.
Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасындатематик тикшерү (декабрь, январь) үткәрергә мөмкин.
Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1–2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.
Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргычһәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә. Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.
Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада, проекцион техника экранында уеннар кулланып үткәрергә дә була.
Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп, гомуми нәтиҗә ясала.

Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының“Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

Балаларныңаралаша белүтикшергәндә мөмкин биремнәр.

өем” буенча буенчарәсем **татарчаәйтергә**

1. ***Дидактик уен. "Бу кем?"****(Iвариант)*
(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай)

татар телендәдәрәҗәсен кулланырга булган

1. “Минемпроекты өйрәнгән лексиканысөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар дүрт – бишяисә предметкүрсәтелә, исемнәрен **кушыла)**

Уен эчтәлеге: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргәкүрсәтеп сорый: Бу кем? ("Әни"...).

2. ***Дидиктик уен "Кем юк?"*** *(II вариант)*
(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай)

Уен эчтәлеге: Уен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Әби"...)Уенны интерактив тактада, проекцион техника экранында, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була.
3. ***Дидактик уен "Кәрзиндә нәрсә бар?"***
(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлеге: Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?"("Алма"...)

4. <u>Дидактик уен "Нәрсә юк?"</u>

(Лексика: ипи, алма, сөт, чәй)

Уен эчтәлеге: Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. ("Алма"...)Уеннырәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. <u>Дидактик уен "Мин әйтәм, син курсәт һәм әйт"</u>

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табыпкүрсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. <u>Дидактик уен "Исемен әйтсәң бирәм"</u>

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай, куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чәй).

Уен эчтәлеге: Өстәлдә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны (рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?" - "Алма"... ;"Бу кем?" - "Әти"... Бала дөрес җавап бирсә, аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. <u>Дидактик уен "Серле янчык"</u>

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлеге: Балага уенчыклар күрсәтелә, исемнәрен әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә,алып күрсәтә.

8. <u>Дидактик уен "Әйе-юк"</u>

Сүзнең дөрес үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?"-"Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю"...; "Бу куян?"-"Юк, песи"...

<u>Югары балл (2,7-3)</u> — сүз байлыгы җитәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дөрес күрсәтә, исемнәрен әйтә.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул” , “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Хәлләр ничек?”)

1. Ситуатив күнегүләр.

а)“Куян аюга кунакка килә”. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?) - "Исәнме аю".

б)“Куян аюда кунакта булды”. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек саубуллаша? (Нәрсә әйтә?) - "Сау бул, аю".

в) "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".

2. Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Уен эчтәлеге: Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-җимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән"сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

3. Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсе белән исәнләшеп, хәлләрен сорап, сыйларгатәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән (1-1,9) - аңлый, сорауга җавапны русча әйтә.

3.Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, ю, аша, эч, уйна)

1. Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").

2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар". (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлеге:Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык “ашый” башлый. Бала боерыкны дөрес итеп үтәп күрсәтә).

Югары дәрәҗә (2,7-3) - бала боерыкны аңлап, дөрес үти.

Уртача дәрәҗә (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-1,9) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.

4.Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. Дидактик уен "Уенчык нинди?".

(Лексика: зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлеге: Уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкны сыйфат билгесе белән атарга тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

2. Дидактик уен"Тап, күрсәт һәм әйт”.

(Лексика: чиста, пычрак).

Уен эчтәлеге: Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә. ("Чистатуп", "Пычрак аю"...).

3. Дидактик уен "Курчакка бүләк".

(Лексика: зур, кечкенә).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче зур курчакка - зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша.“ Мә, зур туп ", “Мә, кечкенәтуп".

4. Дидактик уен "Дөрес сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны дасанарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. Дидактик уен "Ничә?".

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничә туп? - Биш туп.

6. Сюжетлы-рольле уен: “Сыйлыйм”.

(Лексика: тәмле)

- Оля, мә ипи, аша. Ипи тәмле(ме)?
- Әйе, ипи тәмле.

Югары дәрәҗә (2,7-3)- әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес әйтә.

Уртача дәрәҗә (2-2,6) - 1-2 билгесен әйтә.

Уртачадан түбән дәрәҗә (1-1,9) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.

5.Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу,тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).

1. Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

Уен эчтәлеге: "Син кем?" соравына аңлап җавап бирүе билгеләнә.

К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля (Коля).

- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. Уен ситуациясе "Кунак каршылыйбыз ".

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?"- Мин әби (бабай).

Позови бабушку (дедушку). -Әби (бабай) кил монда.

Поздоровайся с бабушкой (дедушкой) - Исәнме,әби (бабай).

Спроси у бабушки (дедушки) “Как дела?"- Әби (бабай) хәлләр ничек?- Әйбәт, рәхмәт.

Предложи бабушке (дедушке) сесть. - Әби (бабай) утыр.

Предложи бабушке (дедушке) пить чай. - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).
б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша, эч") һәм саубуллашыргатәкъдим ителә.
3. __Уен ситуациясе "Кунакларны сыйла".__ Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.
-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.
-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.
Эш дәфтәрендәге 16 нчы биремне кулланып була.*__4.Уен ситуациясе "Бер - береңне сыйла ".__* *(Ашамлык муляжлары кулланып)*
"Угости яблоком". - Мә, алма, аша.- Рәхмәт.
"Спроси, яблоко вкусное?" - Алма тәмле?- Әйе, тәмле.
Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була.*__5.Уен ситуациясе "Уенчыклар илендә"__*
Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.
-Куян бир (әле).- Рәхмәт.
Предложи поиграть с игрушкой. - Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.
Позови друга, предложи помыть игрушку. -Коля, кил монда.- Мә, туп, ю.

6. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .
- Коля, туп бир - Мә, туп.
- Рәхмәт.

__Югары дәрәҗә (2,7-3)__ - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.
__Уртача дәрәҗә (2-2,6)__ - тәрбияче ярдәмендә аралаша.
__Уртачадан түбән дәрәҗә (1-1,9__) - аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының “Уйный-уйный үсәбез” проектыбуенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

1. “Уйный – уйный үсәбез” проекты буенчаөйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә,татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

__1. Дидактик уен “Бу нәрсә?”__
(Лексика: аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: - Бу нәрсә? – Аш (Бу аш).
__2. Дидактик уен “Кәрзиндә нәрсә бар?”__
(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Уен эчтәлеге: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: - Нәрсә бар? – Кәбестә.
__3. Дидактик уен “Нәрсә юк?”.__
(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).
Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя. Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш.
- Нәрсә юк? – Кишер юк. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

__4. Дидактик уен “Дөресен әйт”.__
(Лексика: күлмәк, чалбар, сарафан, өстәл, урындык, карават).
Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый һәм күрсәтә.

<u>Югары балл (2,7-3)</u> — сүз байлыгы җитәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй җиһазлары атамаларын аңлап дөрескүрсәтә, исемнәрен әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.
<u>Уртача балл (2-2,6)</u> - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> - аңлый, русча җавап бирә.

2. **Ягымлы сүзләр куллану (“Исәнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исәнмесез”,“ Сау булыгыз”, “Хәлләр ничек?”).**

<u>Ситуатив күнегүләр</u> (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара):

Поздоровайся с Акбаем. Спроси как дела у Акбая.

Скажи спасибо Акбаю.Попрощайся с Акбаем.
Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.
<u>Югары балл (2,7-3)</u> — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – аңлый, җавап бирә алмый.

3. **Боерыкны бирә белү (кил, утыр, йокла, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).**

(Лексика: кил, утыр, йокла, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).

Уен эчтәлеге: Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! –Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үзе башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә.
<u>Югары балл (2,7-3)</u> – 8-9 сүз. **<u>Уртача балл (2-2.6)</u>** – 5-6 сүз. **<u>Уртачадан түбән (1-1,9)</u>**– 1-2 сүз.

4. **Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).**

1. <u>Сюжетлы-рольле уен “Кибет”</u>

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла. Өч төп сорауны куя белүләре тикшерелә. Уен яшелчә, киемнәр, савыт-саба,өй җиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.

2. <u>Дидактик уен “Нинди?”.</u>
(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

Әйберләрне билгесен ачыклау өчен бирелә торган сорауга аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.

3. __Дидактик уен “Ничә?”.__

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4. __Дидактик уен “Дөрес сана”.__

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә “Ничә...?” соравын куялар һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. “Ничә...?”.

__Югары балл (2,7-3)__ – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана**.**

__Уртача балл (2-2.6)__ – диалогта 2 сорауны аңлап куллана**.**

__Уртачадан түбән (1-1,9)__– диалогта 1 сорауны аңлап куллана**.**

5. **Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).**

-

1. __Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”.__

“Син кем?” соравына аңлап җавап бирүләре билгеләнә. К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? - Мин Оля яки Коля.
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? - Юк, мин малай.

2. __Уен ситуациясе “Кунак каршылыйбыз”.__

К нам идут гости. Спроси. “Кто там?”. - Кем анда? - Мин Акбай.
Позови Акбая. - Акбай, кил монда.
У Акбая сегодня день рождение. Подари свою игрушку:
-Акбай, мә кызыл туп. - Рәхмәт.
Угости гостей супом или кашей. - Мә, аш (ботка) (аша).
Что бы сьесть угощение попроси ложку.
- Кашык бир. - Нинди кашык?
- Зур, матур, зәңгәр кашык. - Рәхмәт.

3. __Уен ситуациясе “Кибеттә”.__

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! – Исәнме!
- Хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.
- Хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.
- Аю бир (әле). - Нинди аю?

- Зур аю, чиста аю, матур аю.
- Ничә? - Ике аю.
- Мә, ике аю. - Рәхмәт.
- Сау бул. - Сау бул.

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
Уртача балл (2-2,6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән (1-1,9) – аңлый, русча җавап бирә.

Уку елы ахырында мәктәпкә әзерлек төркеме балаларының
“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәҗәләрен билгеләү.

хәзер зурлар,юллар” өйрәнгән сөйләмдә
(Өйрәнгән биш – алты

1.Дидактик уен “Бу нәрсә?”

предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)
1. “Без инде мәктәпкә илтә проекты буенчалексиканы куллану. темалар буенчарәсем яисә

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, әтәч, үрдәк).Уен эчтәлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:
- Бу нәрсә? – Бүре (Бу бүре).

2. <u>Дидактик уен “Портфельдә нәрсә бар?”</u>

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, карандаш һ.б.).

Уен эчтәлеге: Тәрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый: - Портфельдә нәрсә бар?- Дәфтәр бар.

3. <u>Дидактик уен “Портфельдә нәрсә юк?”</u>

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, карандаш һ.б.).

Уен эчтәлеге: Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. <u>Дидактик уен “Дөресен әйт”</u>

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка).

Уен эчтәлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый.

<u>Югары балл (2,7-3)</u> — 10-12 сүз.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – 7-9 сүз.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану

(“Исәнме”, “Исәнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”,“Хәерле көн”,“Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)

<u>1.</u> <u>Ситуатив күнегү:</u>

Телефоннан сөйләшү.

<u>Югары балл (2,7-3)</u> — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

<u>Уртача балл (2-2,6)</u> – тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

<u>Уртачадан түбән балл (1-1,9)</u> – аңлый, сорауларга җавапны русча бирә.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, җырла, йокла).

<u>Дидактик уен: “Командир”</u>

(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөгер, бие, җырла, йокла).Уен эчтәлеге: Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).

-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.

-Коля нишли?(Башка баладан сорый) –Коля сикерә.

<u>Югары балл (2,7-3)</u> — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.

Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.

Уртачадан түбән балл (1-1,9) – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.

(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Нишлисең? (Син нишлисең?) Ничә яшь? (Сиңа ничәяшь?) Кая барасың?)

1. Уен ситуацияләре:

а) “Кибет” (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)

б) “Телефоннан сөйләшү” (Кая барасың? Нишлисең? (Син нишлисең?))
в) “Танышу” (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Ничә яшь? (Сиңа ничә яшь?))

2. Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

Уен эчтәлеге: Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә.Уен яшелчә,киемнәр, савыт-саба, өй җиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.

3. Дидактик уен “Нинди?”.
(Лексика: кызыл, сары, яшел, зәңгәр, ак, кара).

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

4. Дидактик уен “Сана”.

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлап куллана**.**
Уртача балл (2-2,6) – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана**.Уртачадан түбән (1-1,9)**– русча җавап бирә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау)

1. Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”

- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2. ***Уен ситуациясе “Телефоннан сөйләшү”.***
Диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге кертеп баетырга була.

- Исәнме. Хәлләр ничек?
- Әйбәт.
- Нишлисең?
- Мин уйныйм. Син нишлисең?
- Мин ашыйм (биим, утырам, сикерәм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, җырлыйм, йоклыйм, барам, шуам, рәсем ясыйм, укыйм).
- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)?
- Әйе, алма тәмле.
- Сау бул.

3. ***Уен ситуациясе “Кая барасың?”***
(Лексика: мәктәп, кафе, цирк һ.б.)

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)
- Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый. 4.***Ситуатив күнегү.*** **Спроси: что ты делаешь?**
- Син нишлисең?
- Мин ашыйм (биим, утырам, сикерәм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, җырлыйм, йоклыйм, барам, шуам, рәсем ясыйм, укыйм).

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2,6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән (1-1,9)– аңлый, русча җавап

ТАТАР ТӨРКЕМЕНДӘ ТӘРБИЯЛӘНҮЧЕ ТАТАР БАЛАЛАРЫНЫҢ АНА ТЕЛЕН ҮЗЛӘШТЕРҮ ДӘРӘҖӘСЕНБИЛГЕЛӘҮ.

(УРТАНЧЫЛАР ТӨРКЕМЕ)

Сүзлек өстендә эш1 нче бирем.

№	Баланың исем, фамилиясе	Сүзлек								Нәтиҗә	
		Сүзнең мәгънәсен белү	Билгене белдерә торган сүзләр	Хәрәкәтне белдерә торгансүзләр	Гомумиләштерүчесүзләр куллану	Предметның исемен һәм нинди метериалдан булуын атау	Предметларнычагыштыру	Капма – каршы мәгънәдәле сүзләр	Күпмәгънәле сүзләр	Баллар	Дәрәҗә
1											
2											

“Курчак турында сөйлә” диагностик биреме

1. **“Әйтегез әле, нәрсә ул курчак” күнегүе.**

- Билгеләмә бирә (*Курчак – ул уенчык, курчак белән уйныйлар*).
- Аерым билгеләрен, хәрәкәтләрен белдерә торган сүзләрне әйтә (*Курчак матур. Ул басып тора*).
- Биремне үтәми , “курчак” сүзен кабатлый.

2. **“Курчак нинди кием кигән?” күнегүе.**

- Дүрттән дә артык сүз әйтә.
- Икедән дә артыграк киемне әйтә.
- Әйтмичә генә күрсәтә.

3. **“Курчакка ул йөгерсен, кулын селтәсен өчен бирем бир” күнегүе.**

- Дөрес формалар бирә (*Алсу, йөгер әле. Алсу, кулыңны селтә әле.*)
- Фигыльләрне генә әйтә. (*Йөгер. Селтә.*)
- Дөрес булмаган форма бирә.

4. **“Курчакка кунаклар килде. Өстәлгә нәрсәләр куярга кирәк?” күнегүе.**

- “Савыт саба” сүзен әйтә.
- Савыт – сабаның аерым предметларын әйтә.
- Бер предмет әйтә.

5. **“Нинди савыт – сабалар беләсең?” күнегүе.**

- Дүрттән артык предмет атый.
- Ике предмет атый.
- Бер предмет атый.

6. **“Нәрсәдән ясалганын әйт?” күнегүе.**

Тәрбияче,балага көнкүрештә кулланыла торган савыт-саба предметлары күрсәтә: пыяла стакан, тимер кәстрүл, агач кашык, пластмас савыт. Тәрбияче әйтә: “Кунаклар курчакка бүләкләр алып килгәннәр. Кайсы предмет нәрсәдән ясалганын әйт”.

- Барлык предметларны атый һәм аларның нинди материалдан ясалганын әйтә.
- Ике предметны атый.
- Атамыйча гына күрсәтә.

7. **“Предметлар нәрсә белән аерылалар?” күнегүе.**

Тәрбияче төрле савыт – саба ясалган рәсемнәр күрсәтә.

- Төсе (формасы, зурлыгы) буенча атый.
- Аерым билгеләрен саный. (Бу чынаяк – яшел, бу – кызыл, бу – биек.)
- Бер аермалыгын атый.

8. **“Сүзне әйтеп җибәр” күнегүе.**

Бу тәлинкә тирән, ә монысы.... *(сай)*, бер стакан биек, ә икенчесе... (*тәбәнәк*), бу чынаяк чиста, ә монысы... *(пычрак)*.

- Барлык сүзләрне дә дөрес таба.
- Ике биремне үти.
- Бер биремне үти.

9. **“Чынаякның тоткычы бар. Тагын нәрсәләрнең тоткычлары була?” күнегүе.**

- Өч – дүрт предметның тоткычын атый. *(Чәйнекнең, үтүкнең, сумканың, кулчатырның.)*
- Ике предметны атый. *(Кәстрүлнең. Табаның.)*
- Чынаякның тоткычын күрсәтә.

2 нче бирем.

	Баланың	**Сүзлек**	**Нәтиҗә**

№	исеме, фамилиясе.	Сүзнең мәгънәсен аңлау	Предметларны чагыштыру	Гомумиләштерүче сүзләрне куллану	Балл	Дәрәҗә
1						
2						

“Туп турында сөйлә” диагностик биреме

Тәрбияче ике туп күрсәтә, һәм балага түбәндәге сораулар бирә:

1. **“Нәрсә ул туп?” күнегүе.**

- Билгеләмә бирә. *(Туп – ул уенчык. Ул түгәрәк, резинадан ясалган).*
- Нинди дә булса билгесен әйтә.
- “Туп” сүзен кабатлый.

2. **“Нәрсә ул ыргыту, тоту” күнегүе.**

- Аңлата белә. *(Ыргыту ул – кемгә дә булса тупны ата, ә икенчесе аны тота).*
- “Ыргыттым” – дип, хәрәкәтне күрсәтә, (тупны төбәп ата).
- Хәрәкәтне күрсәтә (сүзләр әйтми).

3. **“Ике тупны чагыштыр. Алар нәрсә белән аерылалар һәм нәрсә белән охшаш?” күнегүе.**

- Билгеләрен атый. *(Икесе дә түгәрәк, резинадан ясалган; туплар белән уйныйлар.)*
- Төс буенча булган аермасын гына атый.
- Бер сүз әйтә.

4. **“Син нинди уенчыклар беләсең?” күнегүе.**

- Дүрттән күбрәк уенчык атый.
- Икедән күбрәк уенчык атый.
- Бер сүз әйтә.

5. **“Күлмәк, чалбар, кофта; чынаяк, кәстрүл, таба сүзләрен бер сүз белән ничек атарга ?” күнегүе.**

- Гомумиләштерүче сүзне атый һәм сәбәбен күрсәтә. *(Күлмәк, чалбар, кофта –* ***кием****. Аларны өскә кияләр. Чынаяк, кәстрүл,таба –* ***савыт-саба****, анда ашарга пешерәләр һәм аннан ашыйлар.)*
- Гомумиләштерүче сүзне атый. *(Күлмәк, чалбар, кофта –* ***кием****. Чынаяк, кәстрүл, таба –* ***савыт-саба****.)*
- Гомумиләштерүче сүзне атамый.

Сөйләмнең грамматик төзелешен формалаштыру3 нче бирем.

№	Баланың исеме, фамилисе	Сүзлек				Нәтиҗә	
		Сүзнең мәгънәсен аңлау	Мәгънәсе буенча капма –каршы сүзләр	Хәрәкәтне белдерүчесүзләр	Этне һәм көчекне чагыштыру	Бал-лар	Дәрәҗә
1							
2							

“Эт һәм көчекләр” сюжетлы картинасын карау” диагностик биреме

1. **“Синең эт күргәнең бармы? Нәрсә ул эт? Ул нинди?” күнегүе.**

- Гомумиләштерә. *(Эт – ул хайван; эт өрә. Ул йонлач.)*
- Атый. *(Бу эт. Ул кара.)*
- Тәрбияче артыннан бер сүзне кабатлый.

2. **“Эт балаларын ничек атыйлар? Капма-каршы мәгънәдәге сүзләрне дөрес әйтегез” күнегүе.**

-Эт тиз йөгерә, ә көчекләр... *(әкрен).*
-Этнең тавышы калын, ә көчекләрнеке ...(*нечкә*).

- Эт баласын дөрес атый, җөмләне тәмамлый.
- Эт баласын “көчек” дип атый.
- Бер сүз генә әйтә.

3. **“Эт нәрсә эшли белә?” күнегүе.**

- Өч-дүрт хәрәкәт атый. *(Өрә, йөгерә, сөяк кимерә. Әгәр дә эт песи күрсә, өрә һәм артыннан чаба.)*
- Ике хәрәкәт атый.
- Бер сүз генә әйтә.

4. **“Этне һәм көчекне чагыштыр. Алар нәрсә белән охшаш һәм нәрсә белән аерылалар” күнегүе.**

- Эт һәм көчек турында сөйли. *(Эт зур һәм йонлач, көчек кечкенә һәм йомшак.)*
- Биремне тәрбияче ярдәме белән үти.
- Бер аермалыгын әйтә. **Сөйләмнең аваз культурасы4 нче бирем.**

№	Баланың исеме, фамилиясе	Авазлар әйтелешен тикшерү	Тавышның көче, сөйләм тизлеге, дикция, сөйләмнең интонационсәнгатьлелеге	Нәтиҗә	
				Балл	Дәрәҗә
1					

2					

“Сөйләмнең аваз ягын билгеләү” диагностик биреме

1. “Шар, тун, коңгыз, куян, балык, трамвай, лампа, көрәк сурәтләнгән картинкалар күрсәтү” күнегүе.

Тәрбияче балага картинкада нәрсә сурәтләнгәнен атарга куша. Тәрбияче бала әйтә алмаган авазларны билгели.

- Барлык авазларны да әйтә.
- Сонор һәм чыжылдаучы кебек катлаулы авазларны әйтә алмый.
- Сонор авазларны да һәм чыжылдаучы авазларны да әйтә алмый.

2. “Үзеңә таныш булган юаткычны тиз, әкрен, тыныч һәм кычкырып әйт” күнегүе.

- Текстны ачык итеп әйтә.
- Ачык итеп әйтми, тавышның көчен дөрес көйләми.
- Текст әйтелешендә җитди кимчелекләр бар.

Бәйләнешле сөйләм үстерү5 нче бирем.

№	**Баланың исеме, фамилиясе**	**Бәйләнешле сөйләмне үстерү**			**Нәтиҗә**	
					Балл	**Дәрәҗә**
		Күрсәтмәлелек кулланып, предметны тасвирлау	**Шәхси тәҗрибәдән**	**Әкиятнең эчтәлеген**		

		курчакны тасвирлау	**тупны тасвирлау**	**этне тасвирлау**	**чыгып сөйләү**	**сөйләү**		

“Хикәяләү (тасвирлау һәм сюжетлы хикәяләү) һәм эчтәлек сөйләүне билгеләү” диагностик биреме

1. **“Курчакны тасвирла” күнегүе.**

(Тәрбияче курчакны күрсәтә.)

-Курчак нинди, аның белән нәрсә эшләргә була, аның белән ничек уйныйлар? Шул турыда сөйлә.

- Курчакны мөстәкыйль тасвирлый. *(Бу курчак. Ул матур. Аның исеме – Алсу. Курчак белән уйнарга була. Яки: Бу курчак. Аныңисеме Алсу. Курчакның чәчләре озын. Күлмәге кызыл. Курчак белән уйнарга була.)*
- Педагог ярдәме белән сөйли.

-Җөмлә төземичә генә аерым сүзләр әйтә.

2. **“Туп турында сөйлә” күнегүе.**

-Ул нинди, ни өчен кирәк, аның белән нәрсә эшләргә була.

- Тасвирлый. *(Бу – туп. Ул түгәрәк, зур-кечкенә, резинадан ясалган, кызыл төстә. Аны ыргытырга һәм тотарга була. Улуйнар өчен кирәк.)*
- Билгеләрен атый. *(Кызыл, резинадан ясалган).*
- Аерым сүзләр әйтә, ләкин алардан җөмлә төземи.

3. **“Уенчык эт турында хикәя уйлап чыгар” күнегүе.**

- Хикәя уйлап чыгара.
- Сыйфатларын һәм хәрәкәтләрен атый.

- 2-3 сүз әйтә.

4. **” Хикәя төзе” күнегүе.**

Тәрияче балага, “Мин ничек уйныйм”, “Минем гаиләм”, “Минем дусларым” дигән темаларның берсенә, хикәя төзергә тәкъдимитә**.**

- Хикәяне мөстәкыйль төзи.
- Зурлар ярдәме белән сөйли.
- Сорауларга бер сүз белән җавап бирә.

5. **“Эчтәлеген сөйлә” күнегүе.**

Тәрбияче кыска хикәя яки әкият укый һәм аның эчтәлеген сөйләргә тәкъдим итә.

- Эчтәлекне мөстәкыйль сөйли.
- Тәрбияче әйтеп җибәргән сүзләрне кулланып сөйли.

- Аерым сүзләр әйтә.

Диагностика үткәрүгә аңлатма.
Биремнәрне бәяләү баллар белән күрсәтелә:
– баланың дөрес, төгәл, мөстәкыйль җаваплары өчен 3 балл куела;
– тәрбияченең этәргеч сораулары буенча җавап биргән һәмзур булмаган төгәлсезлекләр җибәргән балага2 балл куела;
– баланың җаваплары зурлар биргән сорауга туры килмәсә, сүзләрне тәрбияче артыннан кабатласа, сорауны аңламаганынкүрсәтсә, 1 балл куела.

Тикшерү ахырында балларны санау үткәрелә:
- Әгәр күпчелек җаваплар 3 баллга тиң булса (2-3 тән күбрәк), - бу югары дәрәҗә.
- Әгәр яртысыннан күбрәге 2 балл булса, - бу уртача дәрәҗә.
- Әгәр 1 баллы җаваплар күп икән,- бу уртачадан түбән дәрәҗә.

Эчтәлек үзләштерү дәрәҗәләре:
Югары – сөйләм осталыгына ия; әкиятләр, хикәяләр уйлап чыгарганда инициатива, мөстәкыйльлек күрсәтә (хикәянең структурасы турында күзаллаулары бар), башкаларның хикәяләрен кабатламый, сәнгатьлелекнең төрле чараларын куллана; эчтәлек сөйләгәндә, башы, уртасы, ахыры кебек текстның структур өлешләрен төгәл саклап, текст эчтәлеген эзлекле итеп бирә; сүзлек запасы бай; сөйләме сәнгатьле, грамматик яктан дөрес.
Уртача – үзе уйлап чыгарганда, хикәяне тасвирлаганда, әдәби әсәрләрнең эчтәлеген сөйләгәндә, төшереп калдырулар урын алып тора, логик хаталар җибәрә, ләкин тәрбияче ярдәмендә ул аларны үзе төзәтә; бик актив булмаса да, сөйләмдә аралашуга кызыксынуы бар; җөмлә төзегәндә кыенлыкларга очрамый, грамматик хаталар сирәк була; сөйләмнең сәнгатьлелеге җитәрлек дәрәҗәдә түгел.
Түбән – эчтәлек сөйләгәндә бәйләнешләр урнаштыруда кыенлыклар кичерү сәбәпле, мәгънәсе һәм эчтәлеге буенча хаталар җибәрә, сөйләү барышында тәрбияче ярдәменә мохтаҗ; үзе әкиятләр, хикәяләр, кызыклы хәлләр турында сөйләгәндә, тасвирламалар төзегәндә структур өлешләрне төшереп калдыра, мөстәкыйльлеге дә җитәрлек түгел (иптәшләренең хикәяләрен кабатлый); сүзлек запасы ярлы; грамматик хаталар җибәрә; сөйләме сәнгатьле түгел.

Рус төркемендә тәрбияләнүче татар балаларының ана телен үзләштерү дәрәҗәсен билгеләү
(зурлар төркеме)

№	Баланың исеме, фамилиясе	Сүз байлыгы	Бәйләнешле сөйләм	Фольклор(мәкаль,	Нәтиҗә

		Ягымлы сүзләр куллану	Сүзләрне гомуми-ләштерү	Капма-каршы сүзләр	Үзең турында сөйләү	“Уйный- уйный үсәбез”проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану	Аралашабелү (диалог)	табышмак)		
									Баллар	Дәрәҗә
1.	**Дамир**									
2.	**Алсу**									

Нәтиҗәләрне бәяләү	
Югары дәрәҗә 17-21 балл	**Бала сөйләмдә актив, диалогта үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.**
Уртача дәрәҗә 12-16 балл	**Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.**
Уртачадан түбәндәрәҗә 1-11 балл	**Аңлый, русча җавап бирә.**

Рус төркемендә тәрбияләнүче татар балаларының ана телен үзләштерү дәрәҗәсен билгеләү
(мәктәпкә әзерлек төркеме)

№	Баланың исеме, фамилиясе	Сүз байлыгы			Бәйләнешле сөйләм			Фольклор (мәкаль, санамыш, табышмак, экиятләр)	Нәтиҗә	
		Ягымлы сүзләр куллану	Сүзләрне гомуми-ләштерү	Капма-каршы сүзләр	Үзең турында сөйләү	Рәсем буенча сөйләү	Аралаша белү (диалог)		Баллар	Дәрәҗә

1.	Алсу									
2.	Булат									
Нәтиҗәләрне бәяләү										
Югары дәрәҗә 17-21 балл	**Бала сөйләмдә актив, диалогта үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.**									
Уртача дәрәҗә 12-16 балл	**Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.**									
Уртачадан түбәндәрәҗә 1-11 балл	**Аңлый, русча җавап бирә.**									